

1 HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG SÁCH GIÁO VIÊN MÔN TIN HỌC

SGV là tài liệu hỗ trợ GV thực hiện yêu cầu của các bài học trong SGK nhằm đạt các mục tiêu của chương trình. Với tinh thần kết nối tri thức với cuộc sống, Tin học 6 đặt ra tiêu chí làm cho các bài học trở nên gần gũi với cuộc sống. Ngoài mục tiêu hướng dẫn GV dạy theo hướng dễ hiểu, dễ làm, SGV Tin học 6 không ràng buộc GV vào những nguyên tắc bổ sung nào mà khuyến khích họ tùy theo điều kiện, đặc thù vùng miền có thể sáng tạo, xây dựng các chủ đề, các hoạt động đa dạng nhằm phục vụ tốt việc nhận thức của HS.

Cấu trúc SGK được đưa vào SGV

Một trong những điểm dễ nhận thấy là cấu trúc mỗi mục, thậm chí mỗi phần văn bản hay hoạt động trong SGK Tin học 6 đều được thể hiện và được hướng dẫn triển khai trong SGV. Theo mô hình dạy học qua các hoạt động, mỗi bài học trong SGK đều được thiết kế theo cấu trúc hoạt động học của HS, và vì vậy SGV cũng sẽ tập trung hướng dẫn cách tổ chức các hoạt động học đó.

Mặc dù có thể tham khảo cách thức tổ chức hoạt động và đáp án câu hỏi trong SGV, SGV vẫn chỉ nên được xem như một tài liệu tham khảo mà không phải cầm nang vụn vặt để một giờ dạy mang lại hiệu quả cao. Hiệu quả của một giờ dạy, một chủ đề hay thậm chí cả môn môn học, phụ thuộc chủ yếu vào sự phù hợp giữa nội dung bài học, ngữ cảnh và điều kiện cụ thể của mỗi lớp học, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học của GV.

1.1. Kết cấu sách giáo viên

Như trên đã đề cập, SGV được cấu trúc theo các bài trong SGK. Hơn nữa, mỗi hoạt động học trong SGK đều được hướng dẫn thực hiện trong SGV theo đúng trình tự và cấu trúc trong SGK để GV có thể dễ dàng đối chiếu mỗi hoạt động trong SGK với nội dung hướng dẫn tương ứng trong SGV. SGV cũng bao gồm cả đáp án của các câu hỏi trong phần luyện tập, củng cố và vận dụng trong SGK.

1.2. Sử dụng sách giáo viên hiệu quả

Kĩ năng xây dựng và triển khai các hoạt động học hiện còn khá mới mẻ, nhiều GV còn lúng túng khi thiết kế và triển khai các hoạt động. Nhiều hoạt động trong lớp, tuy không được tách thành một tiết học riêng hay thực hành trên máy tính nhưng cũng có thể xem là hoạt động có tính chất thực hành như hoạt động mã hoá (bài 3), hoạt động truyền tin trên mạng (bài 4). Các hoạt động đó được xem là những gợi ý.

Tùy theo điều kiện, đặc điểm cụ thể, GV có thể lựa chọn các bài tập, hoạt động, giao các nhiệm vụ phù hợp chứ không máy móc thực hiện từng chỉ dẫn như trong SGK hướng dẫn. Như vậy, mục tiêu sư phạm của các hoạt động là tạo động lực, thu hút sự quan tâm cho HS để từ hoạt động, các em hình dung được kiến thức khoa học, công nghệ xuất hiện như thế nào trong thực tiễn và được áp dụng ra sao. Từ đó, hình thành những kĩ năng cần thiết.

Nếu tiếp cận SGK với tinh thần chủ động, GV không chỉ bót lúng túng mà trái lại còn hào hứng khi nghiên cứu SGK và vận dụng các hướng dẫn của SGK, chủ động thiết kế và triển khai các hoạt động học tập nhằm đúng mục tiêu bài học mà vẫn hấp dẫn với HS.

1.3. Ví dụ

Ta lấy một bài học, bài số 4 (Mạng máy tính) làm ví dụ cho việc sử dụng SGK. Ngoài việc hướng dẫn những hoạt động nhằm hình thành, rèn luyện và củng cố kiến thức trong SGK, Bài 4 còn giới thiệu một hoạt động giúp HS hiểu rõ hơn sự hoạt động của mạng máy tính trong khi các em – đóng vai các thiết bị mạng – có cơ hội được tương tác với nhau, làm lớp học trở nên sinh động.

Hoạt động “Truyền tin trong mạng máy tính” được giới thiệu trong SGK nhưng do ràng buộc về thời gian nên chỉ đưa vào SGK với khuyến nghị có thể triển khai nếu còn thời gian. Trong hoạt động, một thông điệp ngắn được gọi là “bản tin mật” được yêu cầu chuyển từ một HS đến một HS khác với những quy tắc sau:

- Chỉ truyền tin đến người được “nói”.
- Truyền tin trung thực.
- Không để lộ thông tin.

Dãy lan truyền sẽ bị coi là phạm quy nếu một phần tử trong dãy vi phạm một trong ba quy tắc trên. Qua trò chơi này, các em học được những nội dung sau:

- Yêu cầu về an toàn đối với thông tin được truyền. Dây truyền tin phải gửi tin một cách bí mật, không để người ngoài dây biết nội dung bản tin.
- Tiêu chí thời gian truyền tin được thể hiện qua số người trong đường truyền mà không tính bằng giây do yếu tố con người.
- Người gửi và người nhận đóng vai trò thiết bị đầu cuối. Những người trung gian trong dây truyền tin đóng vai trò thiết bị kết nối.

Như vậy, ngoài việc hướng dẫn tổ chức các hoạt động, SGK còn gợi ý những hoạt động bổ sung để GV có thể lựa chọn đưa vào lớp học của mình nhằm đạt được mục tiêu tổng quát là bồi dưỡng năng lực Tin học cho các em thông qua yêu cầu của mỗi bài học.